

VELİLERE KARNE ÖNERİLERİ

Karne başarının tek göstergesi değildir.

Karne, bir eğitim ve öğretim dönemi sonunda öğrenciye gösterilen bir kısım derslerden elde ettiği başarı durumunun göstergesi olarak kabul edilir. Karne günleri öğrencilik hayatının en önemli günlerinden biridir. Bir kısım öğrenciler için sevinç ve gurur kaynağı olan bu gün, bazı öğrenciler içinse üzüntü ve kaygı sebebi olabiliyor. Karne günlerinin korkulu rüya olmasında, ailelerin karneye belki de gereğinden fazla anlam yüklemeleri etkilidir. Karneyi başarının tek göstergesi kabul etme anlayışı, karne günlerini hem aile hem de çocuk için stresli hale getiriyor.

Neden her çocuk yüksek notlarla dolu karne getiremez?

Yüksek notlar aslında her zaman başarının göstergesi olmayabilir. Başarıyı iç ve dış başarı olarak iki yönlü değerlendirecek olursak; iç başarıyı, öğrencinin sorumluluk sahibi olması, azimli olması, saygılı sevilen birisi olması, güvenilir olması, dürüst olması vs. şeklinde değerlendirebiliriz. Dış başarıyı ise daha çok ölçülebilen ya da maddi değerlerle ifade edilebilen başarı olarak ele alabiliriz. Örneğin öğrencinin hangi dersten kaç puan aldığı veya çalıştığı işten ne kadar kazandığı gibi. Karneyi bu anlamda dış başarının bir göstergesi olarak kabul edebiliriz.

Ailelerin, karnenin sağ tarafında bulunan davranış özellikleri ile ilgili bölümü pek dikkate almamaları, aynı şekilde pek çok öğretmenin de bu bölümü standart bir şekilde doldurmaları bunu ispatlar niteliktedir. Bu açıdan başarı kavramını tek bir ölçütle açıklamak mümkün değildir. Ancak aile için başarı çoğu kez yüksek notlarla dolu karne anlamına geliyor ve bu noktada umduğunu bulamayan aile çocuğu ile çatışmalara girebiliyor. Aslında okul başarısı pek çok etkene bağlı olarak değişmektedir. Çocuğun okuldaki başarısızlığı, zeka, kişilik özellikleri gibi bireysel farklılıklardan, öğretim sisteminden, anne-baba ve öğretmenin tutumlarından veya çevresel etkenlerden kaynaklanabilir. Aynı okulda aynı sınıfta, aynı öğretmenden ders dinleyen öğrencilerden kimisinin çok iyi notlar alması, kimisinin ise bir türlü iyi not alamaması bundan kaynaklanır. Dolayısı ile gerçekten ortada bir başarısızlık söz konusu ise, bunun tek sorumlusu çocuk olmamalıdır.

Karneye yaklaşımımız nasıl olmalı?

Çocuğunuzu kesinlikle tembel ya da başarısız olarak nitelemeyin. Çocuk da kendini bu şekilde kabul ederse başarılı olmak için gayret sarf etmez. Her karne dönemi sonunda bazı ailelerde yaşanan karne gerginliği, izleri ömür boyunca silinmeyecek yanlışlara yol açabiliyor. Öncelikle soğukkanlı ve sakin olunmalı. Ailenin karneyi değerlendirirken takınacağı tavrın, çocuğun daha sonraki okul başarısını etkileyeceği unutulmamalı. Karnedeki iyi notlar da görülmeli, sadece kötü notlara odaklanıp diğerleri görmezlikten gelinmemeli. Hatta yapacağımız yorumları iyi notlardan başlayarak yapmalısınız. Eğer anne-baba, eğitim yılı içinde okul ve öğretmenle yeterince işbirliği yapmışsa, çocuğunun sınıf içindeki seviyesini ve nasıl bir karne getireceğini zaten bilir. Buna rağmen hiç bilmiyormuşçasına karneyi gördüğünde hiddetlenmesi, çocuğu azarlaması yersizdir. Anne-babalar bu sonuç oluşmadan tedbir alırlarsa daha doğru bir davranış yapmış olurlar. Aksi halde yıl boyunca çocuğuyla hiç ilgilenmemiş, derslerini takip etmemiş, çocuğuna yeterli ilgiyi göstermemiş bir ailenin, kötü sonuçlardan tek başına çocuğu sorumlu tutarak öfkesini ondan çıkarması adilce bir davranış olmaz. Öğretmen ve okulla diyalogunuzu artırın. Başarıyı yükseltme adına nasıl bir yöntem izleneceğine birlikte karar verin. Çocuğunuza sevgi ve şefkat gösterip problemlerini çözmesine yardımcı olarak başarısızlığını telafi etme ve kendisini affettirme yolları gösterin. "Sen yapamazsın, başarısızsın, bir şey beceremezsin" gibi olumsuz ifadeler yerine "ben sana güveniyorum, sen istersen başarısın" şeklinde olumlu ifadeler kullanın.

Anne baba tutumları başarıyı etkiliyor.

Anne babanın çocuğa yaklaşım tarzı başarısını önemli ölçüde etkilemektedir. Aile içi ilişkilerin dengeli ve düzenli olması, çocuk için iyi bir model oluşturmaları, disiplin anlayışları, ilgi ve alakaları çocuğun başarısını olumlu etkiler. Ailelerin çocuklarını yetiştirirken takındıkları tutumlar kişiliğini, hayata bakış tarzını, başarısını etkiler.

Katı bir disiplin anlayışının olduğu ailelerin çocukları, baskı altı da kendilerini ifade etmede zorlanırlar. Kendine güven duygusu, cesaret gibi pek çok olumlu özellik baskı altında gelişemez. Bu öğrenciler derslerde bildikleri halde soruları cevaplayamama, sınavlarda fazla stresten gerçek performanslarını ortaya koyamama, anlatım ve ifadede zorlanma, derste yeterince aktif olamama, çekingenlik gibi davranışlar gösterebilirler. Bu tip öğrenciler ailelerinin beklentilerini karşılayamamaktan veya eleştirilerinden çekindikleri için karne stresini yoğun olarak yaşar.

Güven verici, destekleyici, sevgi, hoşgörü ve anlayışının hakim olduğu aile ortamında çocuğun sorumluluk duygusu, kendine güveni gelişir. Çocuk ailesinin kendisine olan güveninin sevgisinin farkındadır, sorumluluklarını bilir, kendini her ortamda ifade eder. Böyle bir ortamda yetişen çocuk genellikle başarılı olur, ancak tersi bile olsa ailenin ilgisi, desteği ve olumlu yaklaşım tarzıyla başarısızlık çözümlenebilir.

Tatil nasıl değerlendirilmeli?

Tatillerin aile içi ilişkileri yakınlaştırma ve birlikte geçirilen zamanı artırma yönünde de önemli olduğu bilinmektedir. Özellikle çalışan anne ve babaların izin dönemlerini çocuklarının tatil döneminde kullanması sınırlı aile içi etkileşimi artıracaktır. Aile üyelerinin hep birlikte geçireceği bu tatil dönemlerinin iletişim, çocuklarına model olma, onları tanıma ve gelişimlerini görebilme açısından da yararları olacaktır. Beraber geçirilen ortak zamanlar çocukta önemli olduğu duygusunu oluşturur.

Bu açıdan bakıldığında, ebeveynlerin yapası gerekenleri sıralayacak olursak;

- Tatilin, öğrencilerin dinlenmesi ve eğlenmesi için verilen bir zaman dilimi olduğunu unutmayın.
- Karnesindeki zayıfları sürekli çocuğa hatırlatıp, herkesin yanında küçük düşürerek tatilini zehir etmeyin. Zayıf dersi var diye her etkinlikten mahrum etmek doğru değil.
- Tatil zamanını ders çalışarak geçiren çocuk, okuldan tamamen soğuyabilir.
- Başarısız olduğu derslerle ilgili yoğun ve yorucu olmayan bir çalışma programı yapılabilir. Her şeyden önce öğrencinin bu konuda istekli olması sağlanmalı, zorla ders çalıştırılmamalı.
- Televizyonu çok izlemesine, bilgisayarda saatlerce oyun oynamasına ve uzun süre internette vakit geçirmesine izin vermeyin.
- Düzenli ve seviyesine uygun kitaplar okumasını sağlayın. Çocukları kardeş ve arkadaşlarıyla kıyaslamayın
- Çocuktan beklenen başarı, kapasitesi ile orantılı olmalı. Kapasitesinin üstünde bir beklenti ile değerlendirmeyin. Bu durum çocuğun kendisine olan güvenini yitirmesine yol açabilir.
- Her çocuğun zihinsel yeterlilikleri, kişiliği, yetenekleri farklı olduğundan arkadaşları ve kardeşleriyle kıyaslamayın.
- Çocuğu yalnızca kendisi ile kıyaslayın. Başarılı olduğu işleri örnek göstererek isterse bunu da başarabileceğini söyleyerek yaklaşın.
- Başkaları ile çocuğunuzu kıyaslamamız hem rencide olmasına hem de kıyaslandığı kişilere karşı kin duymasına neden olur.
- Karneleri birbirinden farklı da olsa kardeşlere eşit ilgi gösterilmeli. Dersleri zayıf olsa bile ailesinin her zaman yanında olduğu, kötü karneye rağmen sevgide bir azalma olmadığı mesajı verilmeli. Ancak bu durum “olsun canım ne çıkar zayıftan, önemli değil” tarzında olmamalı. Başarısızlığın sebepleri üzerinde durulmalı, yapılan hatalar değerlendirilmeli; ama bu durum çocuğun ailesiyle olan ilişkisine zarar vermemelidir.
- Öğrencinin okul başarısızlığı çok iyi tahlil edilmeli, karne kötü olsa bile yaklaşım doğru olmalıdır. Hiçbir anne-baba şunu unutmamalıdır ki “kötü karne düzeltilebilir; fakat çocuğun kişiliğine verilen zarar telafi edilemeyebilir.” Nasıl ödüllendirilmeli?
- Çocuğunuz derslerinin iyi olmasının kendisi için gerekli olduğunu, çalışma ve başarılı olma gibi sorumluluklarının kendisine ait olduğunu bilmelidir.
- “Karnen şöyle olursa sana bisiklet veya bilgisayar alacağım” türünden şarta bağlı hediyeler yerine, başarı karşılığında sürpriz olarak alınan hediyeler çok daha uzun vadeli motive edebilir.
- Başarısını teşvik edici, kişiliğini onurlandırıcı sözlerin yanı sıra çeşitli hediyeler alınabilir.
- Değeri yüksek, maddi gücünüzü aşan hediyeler almayın. Çünkü çocuğunuz çalışma ve başarılı olmayı hediye ile özdeşleştirirse, hediye verilmediğinde çalışmayı bırakabilir. Hediye çalışmaya teşvik edici bir araç olmalı, amaç değil.